



**PORADNIK DLA PRZEDSIĘBIORCÓW
PRZETWÓRSTWO
TWORZYW SZTUCZNYCH**



URZĄD KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Wydawca

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Al. Ujazdowskie 9, 00-918 Warszawa
<http://www.ukie.gov.pl>

we współpracy z Regionalnym Centrum Informacji Europejskiej
przy Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

Projekt graficzny serii wydawniczej

21 DRZEWO, agencja interaktywna
Gagarina 86/7, 87-100 Toruń
<http://www.21drzewo.pl>

Wydanie pierwsze - grudzień 2003
ISBN 83-89218-47-X
© Urząd Komitetu Integracji Europejskiej



Ogólne zasady zakładania przedsiębiorstw w krajach członkowskich UE i krajach przystępujących

Jedną z podstawowych zasad funkcjonowania rynku wewnętrznego w Unii Europejskiej jest swoboda przedsiębiorczości, przejawiająca się w możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez obywateli państw członkowskich w dowolnym kraju na terenie UE. Działalność gospodarcza na obszarze innego państwa członkowskiego może polegać na zakładaniu przedsiębiorstw głównych, a także na zakładaniu przedsiębiorstw podległych (filii, agencji, oddziałów oraz spółek - córek). Swoboda przedsiębiorczości - w zakresie wynikającym z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) - dotyczy zarówno osób fizycznych (koniecznym warunkiem korzystania z tej swobody jest obywatelstwo UE, czyli obywatelstwo państwa członkowskiego UE), jak i osób prawnych (zarejestrowanych lub posiadających siedzibę w UE). Ze swobody przedsiębiorczości korzystały także osoby fizyczne z państw stowarzyszonych z UE (w tym z Polski), które mogły podjąć tzw. samozatrudnienie (tj. prowadzenie zarejestrowanej działalności przez daną osobę w jednym z państw członkowskich UE), bez możliwości poszukiwania zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Na podstawie Układu Europejskiego polscy przedsiębiorcy mogli także tworzyć jednostki zależne w państwach członkowskich UE. Nie było jednak możliwości zatrudniania innych pracowników z państwa pochodzenia (wyjątek stanowił tylko tzw. personel kluczowy firmy, tj. osoby pełniące funkcje kierownicze oraz specjaliści). Również po 1 maja 2004 r. nie będzie w tym zakresie istotnej zmiany: państwa członkowskie UE mogą wprowadzić bowiem okresy przejściowe na zatrudnianie obywateli z nowych państw członkowskich - tam gdzie będą utrzymywane restrykcje dotyczące zatrudniania obcokrajowców, polski przedsiębiorca, legalnie działający w innym państwie członkowskim, nie będzie mógł zatrudniać obywateli polskich. Utrzymywanie okresów przejściowych oznacza, że podjęcie pracy w państwie członkowskim UE będzie nadal wymagać uzyskania zezwolenia na pracę. Okresy przejściowe związane z zatrudnieniem mogą obowiązywać maksymalnie 7 lat, według formuły 2+3+2 lata (oznacza to, że państwa członkowskie nie mogą wprowadzić jednolitego siedmioletniego okresu przejściowego, ale obowiązywanie ograniczeń w zatrudnieniu obywateli z innych państw członkowskich musi być weryfikowane po upływie dwóch, a następnie - trzech lat). Decyzję o stosowaniu okresów przejściowych podejmują samodzielnie poszczególne państwa członkowskie: utrzymywanie ograniczeń w zatrudnieniu obywateli nowych państw członkowskich UE zadeklarowały Niemcy i Austria, natomiast z dniem 1 maja 2004 roku swoje rynki pracy otworzą prawdopodobnie Dania, Holandia, Irlandia, Szwecja, Wielka Brytania.

Swoboda przedsiębiorczości obejmuje jednak nie tylko podejmowanie działalności gospodarczej, ale także inne czynności związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa: nabywanie ruchomości i nieruchomości, zawieranie umów (np. umów o dzieło, umów najmu, umów o pracę), uczestnictwo w przetargach (także tych organizowanych przez władze publiczne), pozyskiwanie koncesji i zezwoleń.

Ograniczenia swobody przedsiębiorczości mogą być uzasadnione: wykonywaniem władzy publicznej (art. 45 TWE), względami porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego (art. 46 ust. 1 TWE).

Swoboda przepływu usług. Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską gwarantuje swobodę przepływu usług. Czynna swoboda przepływu usług polega na tym, że usługodawca udaje się do innego państwa członkowskiego w celu świadczenia usług. Jest to istotna alternatywa dla podejmowania działalności gospodarczej w innych państwach członkowskich (świadczenie usług za granicą, o ile odbywa się na zasadzie incydentalnej (czasowej) i nie ma charakteru stałego, nie wymaga zakładania działalności gospodarczej w innym państwie). Traktat Akcesyjny nie przewiduje okresów przejściowych ograniczających przepływ usług (w przypadku usługodawców z nowych państw kandydujących), ewentualnie restrykcje mogą być wprowadzone przez państwa członkowskie - po uprzednim zawiadomieniu Komisji Europejskiej - tylko w przypadku poważnych zakłóceń lub zagrożeń rynku pracy, powstałych w określonych regionach w wyniku transgranicznego świadczenia usług.

Zasada niedyskryminacji. Swoboda przedsiębiorczości opiera się na zasadzie niedyskryminacji, oznaczającej, że w odniesieniu do reguł działalności gospodarczej obywatele innych państw członkowskich traktowani są tak samo jak obywatele kraju przyjmującego (tzw. klauzula narodowa lub klauzula traktowania narodowego). Nie oznacza to jednak, że działalność gospodarcza we wszystkich państwach członkowskich prowadzona jest na takich samych warunkach. Kwestie takie jak formy działalności gospodarczej, wymogi formalne i kapitałowe dla rozpoczęcia działalności czy wreszcie jej opodatkowanie regulowane są przez prawo krajowe, a nie prawo wspólnotowe. W praktyce oznacza to, że otwarcie firmy w wybranym państwie członkowskim UE wymaga dostosowania się do przepisów prawnych tego kraju.

Prawo pobytu. Wolność zakładania przedsiębiorstw jest ściśle związana z prawem wjazdu i stałego pobytu na obszarze innego państwa członkowskiego, przyznanym, na podstawie dyrektywy nr 73/148/EWG, osobom podejmującym działalność gospodarczą. Prawo pozostania w państwie członkowskim, w którym wykonywana była działalność na zasadzie samozatrudnienia, przysługuje także po zakończeniu aktywności gospodarczej (dyrektywy nr 75/34/EWG oraz 90/365/EWG).

Ubezpieczenia społeczne. Osoby prowadzące działalność gospodarczą w innym kraju członkowskim, a także członkowie ich rodzin podlegają zasadom koordynacji systemów ubezpieczeń społecznych (rozporządzenie Rady nr 1408/71, zmienione rozporządzeniem nr 1390/81). System ten opiera się na kilku zasadach: (1) z punktu widzenia uprawnień i obowiązków ubezpieczeniowych cudzoziemcy traktowani są tak jak obywatele danego państwa członkowskiego, (2) składki ubezpieczenia społecznego (emerytalnego, zdrowotnego) płaci się tylko w jednym państwie (zazwyczaj tam, gdzie wykonywana jest praca lub prowadzona działalność), (3) prawa do świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego nabyte w związku z opłacaniem składek w jednym państwie człon

kowskim „nie przepadają”, jeśli uprawniony przenosi się do innego kraju. Zasady przyznawania świadczeń ubezpieczenia społecznego (np. wiek emerytalny) oraz ich wysokość określają jednak przepisy prawa krajowego.

Oznacza to, że jeśli przedsiębiorca polski najpierw działa tylko w Polsce (i tu opłaca składki ubezpieczeniowe), a następnie podejmie działalność np. w Szwecji, gdzie również będzie płacił składki na ubezpieczenie społeczne, dla celów ostatecznego obliczenia świadczenia emerytalnego uwzględniane będą lata „składkowe” zarówno w Polsce, jak i w Szwecji. Ubiegając się o emeryturę w Polsce, przedsiębiorca będzie musiał jednak spełnić wymogi przewidziane prawem polskim (dla uzyskania uprawnień emerytalnych w Polsce nie będzie miał znaczenia fakt, iż przedsiębiorca spełnia odpowiednie wymogi według prawa szwedzkiego).

Regulacje celne. Wspólnota Europejska jest jednolitym obszarem celnym (z wyłączeniem Grenlandii i Wysp Owczych (Dania), Ceuty, Mellili (Hiszpania), terytoriów zamorskich Francji oraz kilku gmin włoskich leżących na pograniczu ze Szwajcarią), na którego zewnętrznych granicach obowiązują takie same stawki celne. Z chwilą przystąpienia do Unii Europejskiej w Polsce stosowane będą taryfy celne wspólne dla wszystkich państw członkowskich UE. Podstawowe regulacje celne Wspólnoty Europejskiej zawarte są w Kodeksie celnym UE (rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92, wielokrotnie zmieniane) oraz tzw. Kodeksie celnym wykonawczym UE (rozporządzenie Rady (EWG) nr 2454/93). Te akty prawne zawierają wzory wszystkich dokumentów obowiązujących w obrocie celnym UE (wzory stanowią załączniki do rozporządzeń, w sumie jest ich 113).

Informacje o obowiązujących stawkach celnych można znaleźć w bazie TARIC, dostępnej w Internecie pod adresem http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm. Ułatwieniem dla przedsiębiorców jest także system tzw. wiążącej informacji taryfowej (EBTI - *European Binding Tariff Information*), udzielanej zainteresowanym nieodpłatnie przez administrację celną państw członkowskich (dostęp do bazy: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/ebticau.htm). Informacje taryfowe udzielane są na wniosek zainteresowanych w formie decyzji i są wiążące (w zakresie klasyfikacji taryfowej, a nie stawki taryfowej) dla przedsiębiorcy oraz organu celnego przez 6 lat od dnia wydania (w wyjątkowych przypadkach, po spełnieniu pewnych warunków, istnieje możliwość unieważnienia tej decyzji).

Prawo kontraktów. Prawo wspólnotowe nie stworzyło dotąd własnego „kodeksu cywilnego”, który regulowałby zasady zawierania umów na rynku wewnętrznym. Kooperujący przedsiębiorcy z różnych państw członkowskich - zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego prywatnego - mogą sami dokonać wyboru porządku prawnego, któremu poddają swój kontrakt (może to być np. prawo francuskie czy niemieckie). Poruszanie się w obcym prawodawstwie stwarza przedsiębiorcom istotne problemy, związane np. z egzekucją roszczeń. Obecnie - z inicjatywy Komisji Europejskiej - trwają prace nad stworzeniem ram prawnych ułatwiających obrót gospodarczy między podmiotami z różnych państw człon

kowskich. Przepisy wspólnotowe regulują natomiast umowy między przedsiębiorcami a konsumentami w sposób, który tym ostatnim ma zapewnić właściwy poziom ochrony. Do najważniejszych regulacji konsumenckich należą: dyrektywa o ogólnym bezpieczeństwie produktów, zawieraniu umów poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość, o niedozwolonych klauzulach umownych.

Formy prowadzenia działalności gospodarczej w krajach UE

Na poziomie wspólnotowym w zakresie organizacji działalności gospodarczej i funkcjonowania przedsiębiorstw istnieją jedynie regulacje harmonizujące zasady działania spółek kapitałowych (przepisy te właściwie nie dotyczą więc małych i średnich przedsiębiorstw) oraz regulacje poświęcone ogólnospłnotowym formom prowadzenia działalności. Jak dotąd wypracowano tylko dwie takie formy: europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych (jest to raczej forma kooperacji przedsiębiorstw - celem EZIG jest ułatwienie i rozwijanie działalności gospodarczej uczestników pochodzących z różnych państw członkowskich; uczestnicy działają w oparciu o przepisy państw członkowskich) oraz spółkę europejską (uczestnicy z różnych państw członkowskich, kapitał co najmniej 120 tys. euro). Spółka europejska jest właściwa dla przedsięwzięć gospodarczych w większym rozmiarze, a zdecydowana liczba europejskich przedsiębiorstw prowadzi działalność w formach przewidzianych prawem poszczególnych państw członkowskich. Każde państwo członkowskie UE samodzielnie wyznacza zasady zakładania firm na własnym terytorium. Poniżej prezentowane są przykładowe rozwiązania w wybranych krajach UE.

Holandia: Na rynku holenderskim firma może działać w formie: (1) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (minimalny kapitał 18 151 euro; konieczne uzyskanie (odpłatnie) deklaracji Ministerstwa Sprawiedliwości o braku przeciwwskazań prawnych), (2) spółki akcyjnej (minimalny kapitał 45 378 euro), (3) oddziału firmy (nie ma osobowości prawnej, podlega rejestracji w Izbie Handlowej; w celu rejestracji konieczne jest przedstawienie wyciągu z rejestru firmy-matki, notarialnie poświadczony i przetłumaczony statut, notarialnie poświadczona decyzja zarządu o utworzeniu oddziału, pełnomocnictwo dla dyrektora oddziału). Firma zatrudniająca pracowników spoza Holandii może wypłacać im 30% nieoprocentowany dodatek rozłąkowy.

Niemcy: Niemieckie prawo przewiduje, że działalność gospodarczą można prowadzić w formie: (1) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (także jednoosobowej, kapitał minimalny wniesiony przy rejestracji musi wynieść co najmniej 13 tys. euro), (2) spółki akcyjnej (minimalna wysokość kapitału to 51 tys. euro), (3) przedstawicielstwa (biuro lub oddział przedsiębiorstwa obcego). We wszystkich wymienionych przypadkach konieczna jest sądowa rejestracja działalności. Zarejestrowane

przedsiębiorstwa stają się obligatoryjnie członkami izb przemysłowo-handlowych lub rzemieślniczych. Minimalne stawki godzinowe dla pracowników określone są dla poszczególnych branż na podstawie układów ze związkami zawodowymi.

Wielka Brytania: Działalność gospodarcza może być prowadzona w formie: (1) spółki partnerskiej (do 20 współników; nie posiada osobowości prawnej (za wyjątkiem Szkocji)), (2) spółki zwykłej z ograniczoną odpowiedzialnością części współników, a także (3) spółek korporacyjnych: spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (min. suma kapitału: 50 tys. funtów), spółki bez ograniczenia odpowiedzialności. Możliwe jest także utworzenie oddziału (jeśli firma prowadzi bezpośrednią działalność handlową na rynku brytyjskim) lub utworzenie joint venture z partnerem brytyjskim. Rejestracją spółek i oddziałów zajmuje się *Companies House*. Podatki dochodowe uiszczane są przez firmy w ciągu 9 miesięcy od zakończenia roku obrachunkowego. Firmy obce mogą nabywać nieruchomości (dla prowadzenia działalności gospodarczej muszą one być wyposażone w certyfikaty o zabezpieczeniach przeciwpożarowych). Obowiązek rejestracji VAT powstaje przy obrotach przekraczających 51 tys. funtów. Minimalna stawka wynagrodzenia za pracę wynosi (w zależności od kategorii pracowników) od 3,60 do 4,20 funta za godzinę.

Działalność gospodarcza prowadzona w poszczególnych państwach członkowskich wymaga dostosowania się nie tylko do przepisów dotyczących bezpośrednio warunków podejmowania działalności, ale także do regulacji podatkowych, ubezpieczeniowych, z zakresu zamówień publicznych, ochrony konsumentów, bezpieczeństwa produktów (mimo harmonizacji na szczeblu wspólnotowym, w przepisach krajowych mogą występować różnice). Należy podkreślić, że większość przepisów dotyczących różnych aspektów działalności gospodarczej przyjmuje w UE formę dyrektyw, które dopiero po wdrożeniu do ustawodawstwa krajowego zaczynają bezpośrednio obowiązywać przedsiębiorców. Skoro znaczna część polskiego prawodawstwa została zharmonizowana z dyrektywami UE, przedsiębiorcy działający zgodnie z normami krajowymi zachowują jednocześnie zgodność z przepisami europejskimi.

Podatki i ubezpieczenie społeczne w krajach członkowskich UE

Państwa UE nie mają jednolitego systemu podatkowego, każde państwo autonomicznie kształtuje politykę fiskalną, ustalając zasady i skalę opodatkowania (w zakresie podatków dochodowych). Podejmowane dotąd próby wprowadzenia tożsamych stawek podatków dochodowych we wszystkich państwach członkowskich nie przyniosły efektów. Również wielkość obciążeń z tytułu ubezpieczenia społecznego jest zróżnicowana w poszczególnych państwach członkowskich.

Państwo	Podatek od firm		Podatek od osób fizycznych	Ubezpieczenia społeczne
	Stawka podstawowa	Stawka specjalna		
Austria	34%	minimalnie: 3 750 euro rocznie - s.a. 1 875 euro rocznie - sp. z o.o. 5 625 euro rocznie - firmy z rocznym obrotem powyżej 375 000 euro (spółki osobowe - opodatkowani wspólnicy)	0% za pierwsze 3 640 euro 21% za następne 3 630 euro 21% za następne 14 530 euro 41% za następne 29 070 euro 50% wszystkie wyższe dochody	pracodawca: 21,65% regularnego wynagrodzenia; 21,15% dodatków świątecznych i urlopowych (istnieje górny pułap naliczania składki) pracownik: 17,65 % regularnego wynagrodzenia 16,65% dodatków świątecznych i urlopowych
Belgia	39%	28% - dochód 1-25 tys. euro 36% - dochód 25-90 tys. euro 41% - dochód 90-325 tys. euro	25%, 30%, 40%, 45%, 50%, 52,5%, 55%	16,7%, 12,7% (w zależności od wysokości dochodów)
Dania	30%	-	podatek progresywny - próg maksymalny 59%	pracodawca: nie płaci składek na ubezpieczenie społeczne pracowników obowiązkowe ubezpieczenia pracownika od wypadku przy pracy (w zależności od rodzaju pracy składka poniżej 200 DKK miesięcznie) - płacone częściowo przez pracodawcę i częściowo przez pracownika pracownik: 9% od wynagrodzenia brutto
Finlandia	29%	-	13% (dochody 11 500 -14 300 euro); 17% (dochody 14 300-19 700 euro); 23% (19 700-30 900 euro); 29% (30 900-54 700 euro); 36% (ponad 54 700 euro)	ubezpieczenie chorobowe: 1 % ubezpieczenie emerytalne i od bezrobocia: 4,8%
Francja	33,33%	15% dla dochodów poniżej 38 112 euro (i normalna stawka dla dalszych dochodów powyżej tej sumy)	7-stopniowa skala od 0 do 52,75%	pracodawca: 46% (27%-35% dla osób prowadzących działalność gospodarczą) pracownik: 22%
Grecja	35%-40% (w zależności od formy prawnej)	-	0%, 5%, 15%, 30%, 40%, 45%	pracodawca: 27,96% pracownik: 16,22%
Hiszpania	35%	30% dla MŚP (jeśli dochód nie przekroczył 90 151 euro)	18%, 24%, 28,35%, 37,2%, 45%, 48,8%	pracodawca: 23,6% pracownik: 4,7%
Holandia	29% (za pierwsze 22 689 euro) 34,5% za nadwyżkę	-	32,90% (za pierwsze 15,883 euro); 38,40% (kolejne 12,967 euro); 42% (za kolejne 20,614 euro); 52% (dochody wyższe)	31,20% (zawarte w podatku)
Irlandia	12,59% (do 31.12.2002 10%)	-	20%, 40%	pracodawca: 8,5% przy wynagrodzeniu tygodniowym do 356 euro 12% przy wyższym wynagrodzeniu pracownik: 4% (wynagrodzenie tygodniowe powyżej 127 euro) 2% (wynagrodzenie tygodniowe powyżej 356 euro)
Luksemburg	20%-30% (stawki progresywne)	każda firma obowiązkowo płaci 4% na fundusz dla bezrobotnych	6% + obowiązkowo 2,5 % na fundusz bezrobotnych; podatek relatywnie niski (suma wszystkich obciążeń, w tym ubezpieczenia społecznego - ok. 18%)	pracodawca: 12,67% (pracownicy fizyczni) 10,69% (inni pracownicy) pracownik: 12,67% (pracownicy fizyczni) 10,69% (inni pracownicy)
Niemcy	38%	podatki majątkowe od dochodu przedsiębiorstwa i jego mienia (podatek od plac, od dochodów, zysku z kapitału, od osób prawnych) mogą sięgnąć 56%.	0%, 19%, progresywne 19%-51%, 51%	6,75 % (emerytalne) 9,75% (zdrowotne) 3,25% (dla bezrobotnych)
Portugalia	34% (+maksymalnie 10% tej stopy jako podatek lokalny)	25% - firmy mające siedzibę poza Portugalią	15%, 25%, 35%, 40%	pracodawca: 23,75% (osoby samodzielnie prowadzące działalność mogą wybrać system świadczeń podstawowych (25%) lub rozszerzonych (32%)) pracownik: 11%
Szwecja	28%	-	100 SEK (dochód do 203, 900 SEK) 25% (dochód powyżej 203, 900 SEK)	32,92% (+ 6-8% na fundusz emerytalny)
Wielka Brytania	30%	19% (gdy dochód między 50 a 300 tys. funtów brytyjskich); 0% (dochód poniżej 10 tys. funtów)	10%, 22%, 40%	pracodawca: 11% (jeśli tygodniowe zarobki między 89,01 a 595 funtów); 1% (jeśli zarobki ponad 595 funtów) samozatrudnieni: 2 funty tygodniowo, niezależnie od zarobków pracownik: kwoty określone tygodniowo
Włochy	37% (+4,25% podatku lokalnego)	-	18,5%, 26%, 33,5%, 39,5%, 45,5%	52,25%

Źródła opracowania: *Warunki zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej* (red. M. Cisek-Babiarz, M. Drath), PARP, Warszawa 2001 oraz informacje z serwisu public-services.eu (*Information on cross-border public services in Europe* - http://europa.eu.int/public-services/european_union/enterprises/topics/topics_en.htm).

Harmonizacja (ale nie ujednoczenie) na poziomie wspólnotowym objęła tylko podatek VAT (regulowany tzw. VI Dyrektywą) oraz częściowo podatki akcyzowe. W przypadku transakcji pomiędzy podatnikami z różnych krajów UE towary dostarczane pomiędzy podatnikami opodatkowane są stawką zerową w kraju ich wysyłki (rozpoczęcia transportu) jako wewnątrzwspólnotowa dostawa, zaś podatek należny opłacany jest przez nabywcę towarów w kraju, do którego przybywają towary (zakończenia transportu) wg stawki właściwej dla kraju, do którego przywożone są towary. Wysokość stawki podstawowej (standardowej) w państwach członkowskich UE nie może być niższa niż 15%, a stawki zredukowanej (można stosować jedną lub dwie stawki obniżone) nie może być niższa niż 5%.

Stawki podatku VAT w państwach członkowskich UE

Państwo	Stawka standardowa	Stawka zredukowana
Austria	20%	10%
Belgia	21%	6%
Dania	25%	-
Finlandia	22%	17%, 8%
Francja	19,6%	5,5%, 2,1%
Grecja	18%	8%, 4%
Hiszpania	16%	7%, 4%
Holandia	19%	6%
Irlandia	21%	13,5%, 4,3%
Luksemburg	15%	6%, 3%
Niemcy	16%	7%
Portugalia	19%	12%, 5%
Szwecja	25%	12%, 6%
Wielka Brytania	17,5%	5%
Włochy	20%	10%, 4%

Źródło: *VAT rates applied in the Member States of the European Community (situation on 1st May 2003)*, Komisja Europejska - DG ds. Podatków i Cel (DOC 2908/2003)

Źródła informacji o UE dla przedsiębiorców

Instytucje świadczące pomoc przedsiębiorcom w UE i Polsce

Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw

European Commission - Enterprise DG
Documentation Centre
Office: SC15 00/51
B - 1049 Brussels
Belgium
Fax: +32 (0)2 296.99.30
http://europa.eu.int/comm/dgs/enterprise/index_en.htm

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Pl. Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa
tel.: (22) 693 50 00
<http://www.mg.gov.pl>

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Al. Jerozolimskie 125/127, 02-017 Warszawa
tel.: (22) 699 70 44/45
fax: (22) 699 70 46/56
<http://www.parp.gov.pl/>

Centra Euro-Info

sieć ośrodków informacyjnych aktywna w 42 państwach
(w Polsce 12 ośrodków, pełna lista na stronie www)
Euro Info Centre PL-405 przy Funduszu Współpracy,
ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa
tel.: (22) 450 99 39, 622 84 05 Fax: 0-22 622 03 78,
e-mail: euroinfo@cofund.org.pl
<http://www.euroinfo.org.pl/>

Portale internetowe

Portal informacyjny Serio.pl

<http://www.serio.pl/ukie/eksperci.php>

Twoja firma w Europie

<http://www.weuropie.pl/apps/index.jsp>

Dialog z europejskim biznesem (Dialogue with Business)

<http://europa.eu.int/business/en/index.html>

Informacje nt. transgranicznych usług publicznych w Europie

http://europa.eu.int/public-services/european_union/enterprises/topics/topics_en.htm

Kwartalnik Enterprise Europe (wydawany przez DG ds. Przedsiębiorstw)

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/library/enterprise-europe/index.htm>
(dystrybucja nieodpłatna w formie elektronicznej lub papierowej
(drogą pocztową) po uprzednim zgłoszeniu: enterprise-europe@cec.eu.int)

Bibliografia

Prawo Unii Europejskiej. Prawo materialne i polityki (red. J. Barcz), Wyd. Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa 2003.

Unia Europejska. Przygotowania Polski do członkostwa (red. naukowa i koordynacja E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec), Instytut Koniunktury i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa 2001

Warunki zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej (red. M. Cisek-Babiarz, M. Drath), PARP, Warszawa 2001

VAT rates applied in the Member States of the European Community (situation on 1st May 2003), Komisja Europejska - DD ds Podatków i Cel (DOC 2908/2003)

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/info_doc/taxation/tva/taux_tva-2003-5-1_en.pdf

Informacje ogólne o branży przetwórstwa tworzyw sztucznych

1. Zakres działalności

Zakres działalności branży przetwórstwa tworzyw sztucznych można najlepiej określić poprzez wskazanie najważniejszych jej produktów. Ważne jest określenie zastosowania i zapotrzebowania na poszczególne wyroby na rynku polskim i jednolitym rynku Unii Europejskiej. Zagadnieniem niezwykle istotnym dla gospodarki i każdego konsumenta jest ochrona środowiska przed zagrożeniami wynikającymi z przetwórstwa tworzyw sztucznych.

Tworzywa sztuczne, zwane także plastomerami, powstają na bazie polimerów syntetycznych, otrzymywanych w wyniku polireakcji z produktów chemicznej przeróbki węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego lub polimerów naturalnych, uzyskiwanych przez chemiczną modyfikację produktów pochodzenia naturalnego (celuloza, kauczuk, białko).

Polskie ustawodawstwo określa tworzywa sztuczne jako materiały, których istotnym składnikiem są polimery syntetyczne lub naturalne modyfikowane o właściwościach mechanicznych zmieniających się w zależności od rodzaju podstawowego polimeru i ilości środków pomocniczych. Rozróżnia się dwa podstawowe rodzaje tworzyw: termoplastyczne (tworzywa zdolne do wielokrotnego przechodzenia w stan plastyczny pod wpływem ogrzania) oraz termoutwardzalne (tworzywa, które pod wpływem ogrzania lub działania innych czynników przekształcają się lub są przekształcone w produkt usieciowiony, nierozpuszczalny i nietopliwy; w zależności od sposobu utwardzania rozróżnia się tworzywa termoutwardzalne i chemoutwardzalne).

Najczęściej spotykanymi tworzywami sztucznymi polimerowymi w branży przetwórstwa tworzyw sztucznych są polietylen (PE) (w tym polietylen małej gęstości (LDPE), liniowy niskiej gęstości (LLDPE), średniej gęstości (MDPE), wysokiej gęstości (HDPE)) polipropylen (PP), polistyren (PS), do spieniania (EPS, in. styropian), kopolimer akrylonitrylu, butadienu i styrenu (ABS), kopolimery styrenu z akrylonitrylem (SAN), politereftalan etylenu (PET), polichlorek winylu (PCW), polioksymetylen (POM), poliwęglan (PC), poliamidy (PA). Ponadto do tworzyw sztucznych można zaliczyć również żywice epoksydowe (EP), silikon (SL), azotan celulozy (AC), poliestry nienasycone (PN), poliuretan (PU) i inne. Na tworzywa sztuczne obok składników podstawowych składają się również określone dodatki lub środki pomocnicze, np. wypełniacze, nośniki, stabilizatory, zmiękczacze, pigmenty i barwniki.

Za przetwórstwo tworzyw sztucznych należy uznać produkcję wyrobów z tworzyw sztucznych (mogą być produktami samodzielnyymi lub mieszanymi) oraz

odzysk i recykling odpadów tworzyw sztucznych. Przetwarzanie tworzyw sztucznych opiera się na formowaniu, tj. procesie nadawania kształtu tworzywom sztucznym w półwyrób lub wyrób końcowy, dowolną metodą przetwórczą przy użyciu odpowiedniej formy. Powszechnie stosowane metody przetwórcze to formowanie wtryskowe, prasowanie przetłoczone, wytłaczanie z rozdmuchiwaniami, kalandrowanie, obróbka skrawaniem oraz klejenie i zgrzewanie.

2. Perspektywy rozwoju i stan obecny

W krajach Unii Europejskiej z każdym kolejnym rokiem wzrasta wielkość zapotrzebowania na produkty wykonane z tworzyw sztucznych. Jednocześnie UE stawia przed krajami członkowskimi coraz wyższe wymagania co do odzysku i recyklingu odpadów. Wiąże się to z obowiązkami dla członków UE wprowadzenia odpowiednich regulacji do wewnętrznego ustawodawstwa, które pozwalałoby na zachowanie równowagi pomiędzy celami stawianymi przez przetwórców tworzyw sztucznych a warunkami ochrony środowiska na terytorium całej Unii. Polska pod względem perspektyw rozwoju branży przetwórstwa tworzyw sztucznych jest na dobrej pozycji. Potwierdzają to dane pochodzące z Raportu Stowarzyszenia Przetwórców Tworzyw Sztucznych w Europie APME (*Association of Plastics Manufacturers in Europe*) za rok 2001 i 2002 („Analiza konsumpcji i odzysku tworzyw sztucznych w latach 2001 i 2002”). Poniższe tabele prezentują dane liczbowe dotyczące zużycia tworzyw sztucznych w UE oraz krajach kandydujących.

Tab. 1. Zużycie tworzyw sztucznych w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii i Szwajcarii w milionach ton

	2001	2002	% ZMIANY
Zużycie tworzyw sztucznych (termoplastycznych, termoutwardzalnych łącznie z produkcją włókien, farb i lakierów oraz innych zastosowań)	45,9	47,6	3,7%
Zużycie tworzyw sztucznych polimerowych	36,6	38,1	4,1%
Tworzywo termoplastycznych w tym	35,6	37,3	4,9%
LD/LLDPE	7,6	7,5	3,9%
HDPE	5,1	5,2	2,0%
PP	7,2	7,8	8,3%
PCW	5,7	5,8	1,75%
PET	3,2	3,2	b.z.
Tworzywo termoutwardzalnych	10,4	10,3	-1,0%
PU	2,4	2,4	b.z.
EP	0,4	0,4	b.z.

Źródło: Analiza konsumpcji i odzysku tworzyw sztucznych w latach 2001 i 2002, Raport APME 2003

Tab. 2. Zużycie tworzyw sztucznych wg branż w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii i Szwajcarii w procentach

BRANŻA	2002
Opakowania	38,1%
Artykuły gospodarstwa domowego	22,3%
Budownictwo	17,6%
Elektryka i elektronika	7,3%
Motoryzacja	7,0%
Przemysł	5,2%
Rolnictwo	2,5%

Źródło: *Analiza konsumpcji i odzysku tworzyw sztucznych w latach 2001 i 2002*, Raport APME 2003

Tab. 3. Zużycie tworzyw sztucznych w krajach UE i krajach kandydujących

ROK 2001	
Kraje UE	
Ogółem w mln ton	35,7
Niemcy	11,0
Włochy	6,9
Francja	4,3
Wielka Brytania	3,9
Hiszpania	3,2
Holandia	1,4
Belgia	1,3
Kraje kandydujące	
Ogółem w mln ton	3,7
Polska	1,6
Czechy	0,6
Węgry	0,5
Słowacja	0,2
Słowenia	0,2

Źródło: *Analiza konsumpcji i odzysku tworzyw sztucznych w latach 2001 i 2002*, Raport APME 2003

Prowadzenie działalności gospodarczej w branży przetwórstwa tworzyw sztucznych

Najważniejsze przepisy prawne regulujące wykonywanie działalności w branży przetwórstwa tworzyw sztucznych znajdziemy w dyrektywach i decyzjach wydawanych przez instytucje Unii Europejskiej, które związane są z wyrobami, bezpieczeństwem i higieną pracy oraz ochroną środowiska.

1. Bezpieczeństwo i higiena pracy w branży przetwórstwa tworzyw sztucznych

W prawie UE w zakresie ogólnego BHP podstawowymi źródłami są art. 138 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz dyrektywa 89/391/EWG w sprawie wprowadzenia środków sprzyjających poprawie bezpieczeństwa i higieny pracy (tzw. dyrektywa ramowa). Na jej podstawie wydano łącznie ponad 30 dyrektyw regulujących kwestię ochrony zdrowia i życia pracownika przed zagrożeniami

środowiska pracy. Spośród nich kilka ma podstawowe znaczenie dla branży przetwórstwa tworzyw sztucznych, m.in.:

- dyrektywa 89/654/EWG w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy;
- dyrektywa 80/1107/EWG (znowelizowana dyrektywą 88/642/EWG) w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych, biologicznych;
- dyrektywa 88/364/EWG w sprawie zakazu stosowania określonych szkodliwych czynników i/lub procesów produkcyjnych;
- dyrektywa 78/610/EWG w sprawie ochrony zdrowia pracowników narażonych na działanie monomeru chlorku winylu;
- dyrektywa 90/394/EWG w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (zmieniona przez dyrektywy 97/42/WE i 99/38/WE) - dotyczy przede wszystkim przetwórców PWC.

Przedsiębiorca branży przetwórstwa tworzyw sztucznych ma obecnie na gruncie prawa polskiego bardzo jasno określone zasady w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Przyczyniło się do tego wydanie rozporządzenia ministra gospodarki w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy przetwórstwie tworzyw sztucznych (Dz. U. z 2002r. Nr 81 poz. 735), które szczegółowo i wyczerpująco reguluje obowiązki pracodawcy przetwarzającego tworzywa sztuczne. Brak jest tak szczegółowej regulacji w prawie UE, natomiast jest to zgodne z ogólną polityką Wspólnot dotyczącą maksymalizowania środków stosowanych w celu ochrony środowiska oraz miejsca pracy pracowników.

2. Ochrona środowiska

Kierunki, priorytety i zakres polityki ekologicznej UE przedstawiane są w tzw. programach działań na rzecz ochrony środowiska. Pierwszy program przyjęto w listopadzie 1973 roku, kolejne w latach: 1978, 82, 87 i 92. Ostatni, przyjęty w 2001 roku VI program działań wyznacza zadania polityki ekologicznej UE na lata 2001-2010. Ponadto ogólną politykę ochrony środowiska w kontekście działalności przedsiębiorców zawiera rozporządzenie nr 761/2001/EC w sprawie dobrowolnego uczestnictwa firm przemysłowych w programie eko-zarządzania i audytowania (EMAS).

W celu skutecznej realizacji polityki ochrony środowiska Unia Europejska stosuje niżej wymienione zasady.

- **Zanieczyszczający płaci** - oznacza ona pełną odpowiedzialność sprawcy zanieczyszczeń za działania wywołujące zmiany w środowisku.

- **Zasada zapobiegania** - stanowiąca, że zapobieganie zanieczyszczeniom jest lepsze niż redukcja ich skutków. Wynika z niej również, że należy upewnić się o nieszkodliwości planowanej inwestycji przed wydaniem zgody na jej prowadzenie.
- **Zasada efektywności ekonomicznej** - nakazująca osiągnięcie celów ochrony środowiska po najniższych kosztach dla gospodarki.
- **Zasada zachowywania zasobów przyrody** - nakazująca utrzymywanie odpowiedniej ilości zasobów naturalnych pozwalającej na ich samoodtwarzanie.
- **Zasada naprawiania szkody dla środowiska u źródła.**

Podstawowymi aktami prawnymi UE, które mają związek z branżą przetwórstwa tworzyw sztucznych i znalazły już swoje odzwierciedlenie w polskich regulacjach prawnych dotyczących ochrony środowiska, są:

- dyrektywa 2003/4/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko,
- dyrektywa 96/61/WE dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (IPPC),
- dyrektywa 75/442/EWG w sprawie odpadów (zm. dyrektywą 91/156/EWG),
- dyrektywa 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

Przedsiębiorca związany z branżą przetwórstwa tworzyw sztucznych zobowiązany jest do przestrzegania standardów emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód, postępowania z odpadami, zachowania dopuszczalnego poziomu hałasu itp. w sposób bezpośredni, wynikający z przepisów. W przypadku niektórych przedsiębiorstw zgodnie z wymaganiami dyrektywy IPPC wprowadzono obowiązek uzyskiwania tzw. pozwoleń zintegrowanych i ustalania norm emisyjnych na podstawie tzw. najlepszej dostępnej techniki (ang. *BAT - Best Available Technique*). Na gruncie polskiego prawa przepisy dotyczące pozwoleń zintegrowanych znajdują się w ustawie prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001r. Nr 62 poz. 627 z późn. zm.) oraz w aktach wykonawczych do tej ustawy.

W celu dostosowania niektórych dziedzin gospodarki do wymagań ochrony środowiska obowiązujących w UE Polska uzyskała tzw. okresy przejściowe pozwalające na rozłożenie w czasie koniecznych inwestycji i zmian organizacyjnych. W zakresie branży przetwórstwa tworzyw sztucznych najistotniejsze znaczenie mają okresy przejściowe przewidziane dla gospodarki odpadami. Polska w tym zakresie uzyskała:

- 5-letni okres przejściowy (do 31.12.2007 r.) w odniesieniu do dyrektywy 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych;

- 10-letni okres przejściowy (do 01.07.2012 r.) w odniesieniu do dyrektywy 99/31/WE w sprawie składowania odpadów;
- 5-letni okres przejściowy (do 31.12.2007 r.) w odniesieniu do rozporządzenia 259/93/EWG w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie do Wspólnoty Europejskiej oraz poza jej obszar - dla niektórych grup odpadów.

2.1. System zarządzania ochroną środowiska (norma ISO 14000)

Przedsiębiorcy branży przetwórstwa tworzyw sztucznych muszą dążyć do minimalizowania negatywnego wpływu ich działalności na środowisko naturalne. Jednym z narzędzi, jakim dysponują są systemy zarządzania wg norm ISO. W dziedzinie ochrony środowiska system taki tworzą normy ISO serii 14000.

Celem opracowania w roku 1996 norm ISO serii 14000 było zdefiniowanie podstawowych wymagań w odniesieniu do systemu zarządzania środowiskowego. Normy te stanowią mają instrument wspomagający oddziaływanie ekologiczne przedsiębiorstwa na środowisko. Wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego w zgodności z wymaganiami tych norm pozwala oceniać wpływ działalności przedsiębiorstwa na środowisko, podejmować działania minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko oraz kontrolować efekty działalności całego systemu.

Do głównych pozycji rodziny norm ISO 14000 należą:

- Norma ISO 14001 - określająca wymagania umożliwiające sformułowanie polityki i celów z uwzględnieniem wymogów prawnych i informacji o aspektach środowiskowych;
- Norma ISO 14004 - zawierająca informacje przydatne w procesie wdrażania systemu;
- Normy ISO 14010, 14011 i 14012 - zawierające wymagania dotyczące zasad postępowania przy audytowaniu systemu zarządzania środowiskowego.

Norma ISO 14001 odgrywa w zarządzaniu środowiskowym podobną rolę jak normy serii ISO 9000 w zarządzaniu jakością. Podstawowe wymagania określone w tej normie dotyczą rozwoju polityki środowiskowej oraz opracowania odpowiednich wymagań prawnych. Mają na celu rozwój i utrzymanie realizacji zadań środowiskowych, prowadzenie środowiskowego audytu wewnętrznego oraz przeglądów zarządzania systemem zapewniających efektywne działanie.

W Europie norma ISO 14001 została opublikowana przez CEN jako norma EN-ISO-14001, a w Polsce znana jest jako PN-EN ISO 14001.

Normy ISO serii 14000, podobnie jak normy ISO serii 9000, są instrumentami nieobowiązkowymi. Wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego przynosi firmie różnorodne korzyści, do których należą m.in. redukcja kosztów energii, surowców, usuwania odpadów, możliwość wprowadzania działań zapobiegawczych przed wystąpieniem szkodliwych efektów środowiskowych, polepszenie wizerunku firmy w oczach klientów, spełnienie wymogów inwestorów i polepszenie dostępu do kapitału, ułatwienia w otrzymywaniu np. zezwoleń.

Kilkaset polskich przedsiębiorstw wdrożyło i uzyskało certyfikat systemu zarządzania środowiskowego zgodny z normą ISO 14001. Certyfikaty te mogą nadawać akredytowane jednostki certyfikujące, np. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji.

Koszty certyfikacji zależą od wielkości przedsiębiorstwa, liczby audytorów uczestniczących w procesie certyfikacji, czasu trwania audytu i nie obejmują kosztów szkoleń oraz prac własnych firmy, takich jak przygotowanie dokumentacji środowiskowej, audyty wewnętrzne itp. Koszty certyfikacji kształtują się na poziomie od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy złotych. Możliwe jest uzyskanie dofinansowania na certyfikat poprzez fundusze strukturalne UE, np. fundusz PHARE.

2.2. Opakowania

Istotne zagadnienia dotyczące ochrony środowiska w branży przetwórstwa tworzyw sztucznych reguluje dyrektywa 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych. Zgodnie z nią gospodarka opakowaniami i odpadami z opakowań powinna uwzględniać wymagania ekologiczne stawiane przed krajami członkowskimi. Z drugiej strony nie może stwarzać przeszkód we wzajemnej wymianie handlowej między krajami UE. W dyrektywie 94/62/WE założono odzysk opakowań na poziomie 50-65% (wagowo) opakowań oraz recykling 50-65% (wagowo) tej ilości. Minimalny poziom dla każdego materiału określono na 15% (wagowo), choć dla Grecji, Irlandii i Portugalii, ze względu na ich specyficzne położenie geograficzne (wyspy), uczyniono wyjątek i przyjęto niższe poziomy odzysku.

Dyrektywa 94/62/WE wprowadziła jednolity europejski system identyfikacji materiału opakowaniowego. Kodowanie ułatwić ma zbiórkę, ponowne użycie i odzysk, w tym recykling. Znaki te można umieszczać na opakowaniu lub etykiecie. Powinny być dobrze widoczne i czytelne (nawet po otwarciu opakowania), naniezione w sposób trwały. Dla opakowań z tworzyw sztucznych zarezerwowano liczby 1-19. Należy tu zaznaczyć, że w świetle dyrektywy 94/62/WE obecnie oznaczanie opakowań poprzez umieszczanie stosownych znaków jest nieobowiązkowe; wymóg taki został zawieszony Decyzją Komisji Europejskiej 97/129/WE.

System identyfikacji (*Resin Identification Code* - RIC) pochodzący z USA przyjęł się powszechnie w Europie i został zaaprobowany przez Stowarzyszenia Europejskich Przetwórców Tworzyw Sztucznych APME jako dobrowolny sposób iden-

tyfikacji tworzyw sztucznych. Znak identyfikacyjny składa się z cyfry kodowej określonego tworzywa sztucznego wpisanej w trójkąt utworzony ze strzałek oraz symbolu literowego tego tworzywa.

Znak identyfikacyjny określa rodzaj zastosowanego polimeru, ale nie jest symbolem przydatności do ponownego przetwórstwa (recyklingu). Jest stosowany jako środek pomocniczy przy sortowaniu odpadów tworzyw sztucznych w celu usprawnienia odzysku surowców wtórnych. Najczęściej jest nanoszony na opakowaniach sztywnych o pojemności powyżej 200 cm³ i masie powyżej 50g.

Dyrektywa 94/62/WE określa ogólnie obowiązki poszczególnych uczestników łańcucha opakowaniowego, tj.: producenta, importera i eksportera opakowań, producenta, importera i eksportera produktów w opakowaniach, sprzedawcy i użytkownika produktów w opakowaniach, jak również obowiązki organów administracji państwowej. Wskazuje także, że opakowania powinny być wykonane w sposób umożliwiający ich wielokrotny użytek i późniejszy recykling, a jeśli nie jest to możliwe - przynajmniej recykling lub inną formę odzysku. Określa również poziom stężenia metali ciężkich w opakowaniach.

Producent i importer opakowań ma obowiązek zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczania ich ilości oraz przeciwdziałania negatywnemu wpływowi na środowisko substancji i materiałów stosowanych do produkcji opakowań poprzez ich właściwe projektowanie i wytwarzanie. Nałożono na producentów, importerów i eksporterów opakowań, jak również na poszczególne państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia systemu informacyjnego pozwalającego na określenie wielkości, właściwości i sposobu przepływów opakowań i odpadów opakowaniowych (w tym informacji na temat toksyczności lub zagrożenia ze strony materiałów opakowaniowych lub składników stosowanych do ich produkcji).

Odpowiednie regulacje dyrektywy 94/62/WE zostały przeniesione na grunt prawa polskiego. W załączniku 4 do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. z 2001r. Nr 69 poz. 719) określono docelowe (tj. dla roku 2007) procentowe poziomy odzysku i recyklingu dla odpadów opakowaniowych w stosunku do masy wprowadzonych na rynek, w drodze sprzedaży lub importu, opakowań. Dla ogółu opakowań wynoszą one odpowiednio 50% dla odzysku i 25% dla recyklingu. Dodatkowo w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. z 2001r. Nr 69 poz. 719) określono procentowe poziomy odzysku i recyklingu dla odpadów opakowaniowych na poszczególne lata.

Tab. 4. Założone roczne poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych

Rodzaj opakowania, z którego powstał odpad	Poziom recyklingu [%] w roku:					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
opakowania z tworzyw sztucznych	7	10	14	18	22	25
opakowania z aluminium, o pojemności mniejszej od 300 l	15	20	25	30	35	40
opakowania z blachy białej i lekkiej innej niż aluminiowa	6	8	11	14	18	20
opakowania z papieru i tektury	37	38	39	42	45	48
opakowania ze szkła gospodarczego, poza ampułkami	13	16	22	29	35	40
opakowania z materiałów naturalnych (drewna i tekstyliów)	5	7	9	11	13	15
opakowania wielomateriałowe	5	8	12	16	20	25

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. z 2001r. Nr 69 poz. 719)

Dla porównania poniższa tabela prezentuje wyniki osiągniętego poziomu recyklingu w 2002r.

Tab. 5. Uzyskane poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych w roku 2002

Rodzaj opakowania, z którego powstał odpad	Poziom recyklingu [%] w roku	
	wymagany	uzyskany
opakowania z tworzyw sztucznych	7	11,4
opakowania z aluminium o pojemności mniejszej od 300l	15	22,8
opakowania z blachy białej i lekkiej innej niż aluminiowa	6	16,4
opakowania z papieru i tektury	37	44,4
opakowania ze szkła gospodarczego, poza ampułkami	13	15
opakowania z materiałów naturalnych (drewna i tekstyliów)	5	27,6
opakowania wielomateriałowe	5	6,5
opakowania razem	-	24,7

Źródło: Ministerstwo Środowiska
(http://www.mos.gov.pl/odpady/3/tabela_zbiorcza.pdf)

W większości państw UE, zgodnie z dyrektywą nr 94/62/WE, sposób organizacji systemu zagospodarowania odpadów z opakowań jest podobny i opiera się na:

- odpowiedzialności producenta,
- odbiorze zużytych opakowań przez pakującego lub importera na własny koszt (poprzez punkty handlowe lub specjalne miejsca skupu),
- wnoszenie opłaty za udział w systemie, w wysokości uzależnionej od wprowadzanego na rynek opakowania,
- dofinansowaniu kosztów zbiórki, segregacji, transportu oraz recyklingu odpadów z opakowań.

W niektórych krajach wprowadzono dodatkowe obowiązki dla producentów i napędzających opakowania. Np. w Austrii wprowadzono zakaz wprowadzania na rynek opakowań jednorazowych dla wody mineralnej, piwa oraz napojów gazowanych. Belgia z kolei wprowadziła podatek na opakowania jednorazowego użytku, nakładany, jeśli producent nie osiągnie poziomów zbiórki i recyklingu w wysokości 70 - 80%, oraz podatek na opakowania wykonane z PCW. Duńczycy zakazali wprowadzania na rynek krajowy napojów i piwa w puszkach oraz opakowa-

niach jednorazowego użytku i wprowadzili obowiązek zmniejszenia stosowania opakowań z PCW o 83%, począwszy od 2000 roku. W Finlandii wprowadzono podatek na opakowania jednorazowego użytku dla napojów, zaś w Niemczech wymagany poziom opakowań zwrotnych w stosunku do jednorazowych wynosi 72% dla napojów oraz 20% dla mleka. Niemcy dodatkowo nakładają opłaty depozytowe na wprowadzane na rynek opakowania, jeśli nie uczestniczą w zarejestrowanym systemie recyklingu opakowań. W Portugalii natomiast wymagana proporcja opakowań zwrotnych do napojów w stosunku do jednorazowych wynosi od 10 do 80%.

W Polsce, zgodnie z ustawą o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej, firmy mają obowiązek realizacji ustalonych poziomów odzysku odpadów. Przedsiębiorcy, którzy nie odzyskają wymaganej ilości odpadów, zostaną obciążeni opłatą produktową. Jej wysokość zależy będzie od różnicy między założonym poziomem odzysku a faktycznie zrealizowanym. Obecnie dla opakowań z tworzyw sztucznych wynosi 3,13 zł za 1 kg. Stawka ta będzie rosła co roku o stopień inflacji przyjęty w ustawie budżetowej za rok poprzedni. Opłaty obejmujące m.in. opakowania oraz odpady powstałe z opakowań będą wykorzystane na stworzenie systemu zbiórki produktów zużytych i ich unieszkodliwiania bezpiecznego dla środowiska. Zgodnie z art. 29 ustawy wpływy z tytułu opłaty produktowej od sprzedaży produktów w opakowaniach są gromadzone na odrębnym rachunku bankowym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Narodowy Fundusz przekazuje 70% tych środków wojewódzkim funduszom. Wojewódzkie fundusze, w terminie do 31 maja, przekazują środki gminom (związkom gmin), proporcjonalnie do ilości odpadów opakowaniowych przekazanych do odzysku lub recyklingu. Służą one finansowaniu działań w zakresie:

- odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- edukacji ekologicznej dotyczącej selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów opakowaniowych.

Pozostałe 30% środków jest wykorzystywanych przez Narodowy Fundusz na finansowanie podobnych działań.

Odzysk tworzyw sztucznych można prowadzić samodzielnie lub za pośrednictwem specjalnej organizacji, która może być prowadzona tylko w formie spółki akcyjnej. Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 1 mln zł. W swojej nazwie musi posiadać sformułowanie „organizacja odzysku”. Jest to dogodna forma działalności dla dużych przedsiębiorstw branży przetwórstwa tworzyw sztucznych. Większość producentów opakowań i produktów w opakowaniach takim „organizacjom odzysku” powierzy realizację odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu swoich produktów, co przyczyni się do ich rozwoju.

Głównymi źródłami finansowania przedsięwzięć w ramach ochrony środowiska są środki własne przedsiębiorstw, fundusze ochrony środowiska oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego. Koszty dostosowania do wymagań dyrektyw unijnych w znacznym stopniu zostaną poniesione jednak przez przedsiębiorców. W kontekście zadań związanych z dostosowaniem do prawa wspólnotowego zakłada się, że w okresie najbliższych lat (do 2010 r.) zostanie zachowana zbliżona struktura źródeł finansowania, zaś po 2010 roku dominującą rolę odgrywać będą środki własne przedsiębiorstw, budżety samorządów terytorialnych i kredyty bankowe. Do czasu przystąpienia do Unii Europejskiej Polska będzie korzystać ze środków przedakcesyjnych (PHARE, ISPA), a po przystąpieniu - również ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności przeznaczonych na ochronę środowiska. Łącznie udział pomocy zagranicznej (w tym funduszy przedakcesyjnych, a następnie strukturalnych i spójności oraz pomocy bilateralnej, itp.) w strukturze środków inwestycyjnych przeznaczanych w Polsce na wdrożenie prawa wspólnotowego w ochronie środowiska nie przekroczy zapewne 10% (źródło: *Integracja z Unią Europejską; poradnik dla przedsiębiorców*, Ministerstwo Gospodarki).

Warto zaznaczyć, że w ostatnich latach dokonał się znaczący postęp w dziedzinie produkcji biodegralnych tworzyw sztucznych nowej generacji. W państwach Unii Europejskiej wytwarzane są już polimery biodegradowalne nowej generacji, które wykorzystuje się do produkcji opakowań i nie tylko. UE w 2000 roku wydała normę EN 13432, która wprowadziła wymagania dla opakowań biodegradowalnych. Norma ta, zgodnie z Decyzją Komisji Europejskiej 2001/524/WE została uznana za zharmonizowaną z dyrektywą 94/62/WE. Norma wprowadza kryteria oceny i procedury dotyczące przydatności do kompostowania oraz obróbki bez-tlenowej (recykling organiczny) biodegradowalnych tworzyw sztucznych.

3. Podatek od towarów i usług (VAT) oraz cło

Kraje członkowskie UE uzgodniły, że wysokość stawki podstawowej VAT (standardowej) nie może być niższa niż 15%, a stawki zredukowanej (można stosować jedną lub dwie stawki obniżone) nie może być niższa niż 5% (nie ma stawki 0% jako ogólnej zasady).

Największy wzrost stawki VAT będzie dotyczył przedsiębiorców branży przetwórstwa tworzyw sztucznych, których działalność jest związana z:

- budownictwem,
- produkcją artykułów dla dzieci,
- produkcją niektórych wyrobów związanych z ochroną zdrowia.

Np. w polskiej ustawie o VAT na materiały budowlane wykonane z tworzyw sztucznych obowiązuje stawka 7%. Po wejściu do Unii VAT na te wyroby będzie wynosił 22%.

Dla branży przetwórstwa tworzyw sztucznych podstawowym zagadnieniem jest wysokość ceł na surowiec pierwotny i wtórny (odpadowy). Potentatami w zakresie tych surowców, ze względu na wielkość i koszt wytwarzania, stają

się kraje Dalekiego Wschodu np. Indie, Chiny. Taryfa celna UE dla tworzyw sztucznych (TARIC Sekcja VII Rozdział 39) jest zależna od rodzaju importowanego tworzywa oraz tego, czy wobec kraju są stosowane stawki preferencyjne ze względu na przynależność do określonej grupy krajów. W 2003 roku dla przykładu stawka celna podstawowa na import PE jako surowca pierwotnego wynosi dla Chin i Indii - 7,1% (jednak taryfa jest obniżona do 3,6% ze względu na przynależność do grupy SPGL), podobnie dla USA, ale bez preferencji, natomiast dla Polski wynosi 0%. W przypadku importu surowca odpadowego dla ww. krajów stawka wynosi 0% z wyjątkiem USA, dla których stawka wynosi 7,1%.

W polskiej taryfie celnej w 2003 roku stawka celna podstawowa dla PE jako surowca pierwotnego wynosi dla Chin i Indii 9% (stawka obniżona do 7,2% ze względu na przynależności do grupy państw DEV). W przypadku surowca odpadowego stawki są identyczne.

UE prowadzi również postępowania antydumpingowe oraz antysubwencyjne, które mają chronić rynek wewnętrzny Unii przed niekorzystnymi skutkami znoszenia barier celnych. Jako środek ochrony Unia może wprowadzić cło antydumpingowe na okres 5 lat, z możliwością przedłużenia tego okresu na następne 5 lat w wyniku postępowania rewizyjnego. Wysokość nakładanego cła zależy od marginesu dumpingu, tj. różnicy pomiędzy ceną dumpingową i normalną. W odniesieniu do importu z Polski UE stosuje środki antydumpingowe w 7 przypadkach, w tym do jednego produktu branży przetwórstwa tworzyw sztucznych - sznurka polipropylenowego strona internetowa <http://clo.mg.gov.pl/html/antydumpingpl.html>

Jakość wyrobów

1. Certyfikacja i ocena zgodności

Produkt wprowadzony na rynek jednego z krajów UE, zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania, może być umieszczany na rynku każdego innego kraju członkowskiego. Państwo członkowskie może wprowadzić przepisy ograniczające tę zasadę w celu ochrony ważnego interesu publicznego, np. zdrowia i bezpieczeństwa obywateli. W celu uniknięcia tego typu ograniczeń następuje ujednoczenie obowiązujących w całej Unii Europejskiej przepisów dotyczących wytwarzania i obrotu wyrobami. Początkowo Unia tworzyła nowe przepisy dla poszczególnych sektorów rynku. Po 1985 roku przyjęto tzw. Nowe Podejście (ang. *New Approach*) do harmonizacji przepisów technicznych w Unii Europejskiej, umożliwiając większą elastyczność całego systemu harmonizacji. Jego istota sprowadza się do kilku podstawowych reguł:

- przedmiotem harmonizacji są wyłącznie przepisy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem i ochroną środowiska;
- dyrektywy Nowego Podejścia zawierają tylko zasadnicze wymagania, natomiast szczegóły techniczne zawarte są w odpowiednich, zharmonizowanych normach europejskich EN, których stosowanie jest dobrowolne;
- wyrób, który spełnia wymagania dyrektyw i oznaczony jest znakiem CE ma prawo być wprowadzony na rynek dowolnego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Nowe Podejście zostało w 1989 roku uzupełnione przez tzw. Globalne Podejście do badań i certyfikacji. Określa ono obowiązujące w Unii Europejskiej zasady oceny zgodności wyrobów z przepisami i normami. W ramach Globalnego Podejścia wyodrębniono osiem podstawowych modułów, na których mogą być oparte procedury oceny zgodności zastosowane w poszczególnych dyrektywach, ustalono kryteria doboru tych modułów, a także zasady stosowania oznaczenia CE.

Każda z dyrektyw Nowego Podejścia definiuje dokładnie zakres wyrobów, które jej podlegają. Definicja ta może być oparta na cechach wyrobu lub rodzaju ryzyka, które wyrób stwarza. Obowiązek oceny, czy dany wyrób podlega którejś z dyrektyw, ciąży na jego producencie.

Dyrektywy Nowego Podejścia dotyczą wyrobów, które są wprowadzane na rynek Unii Europejskiej po raz pierwszy, tj. nowych wyrobów wyprodukowanych w państwach członkowskich UE oraz nowych i używanych wyrobów, które są importowane na rynek europejski z państw trzecich.

Dla branży przetwórstwa tworzyw sztucznych istotne znaczenie mają dyrektywy Nowego Podejścia dotyczące takich grup produktów, jak zabawki (dyrektywa 88/378/EWG zm. przez 93/68/EWG), wyroby budowlane (dyrektywa 89/106/EWG zm. przez 93/68/EWG), opakowania i odpady opakowaniowe (dyrektywa 94/62/WE).

Oznaczenie CE symbolizuje zgodność wyrobu z regulacjami Unii Europejskiej, które mają zastosowanie do tego wyrobu. Umieszczenie oznaczenia CE na produkcie stanowi deklarację, że zostały spełnione odpowiednie procedury oceny zgodności. Jeśli wyrób podlega jednocześnie kilku dyrektywom Nowego Podejścia, oznaczenie CE stanowi deklarację, że spełnia on wymagania wszystkich tych dyrektyw. Państwa członkowskie Unii Europejskiej nie mogą zakazać wprowadzenia na swój rynek wyrobu, który posiada oznaczenia CE, chyba że są dowody na to, iż wyrób ten nie spełnia odpowiednich wymagań i może stanowić zagrożenie.

Należy zaznaczyć, że część dyrektyw Nowego Podejścia wymaga znakowania wyrobów znakiem CE, a część takiego obowiązku nie przewiduje. Np. znaku CE nie można umieszczać na jednym z najpopularniejszych produktów branży, jakim są opakowania. Natomiast znak CE będzie musiał się znaleźć na wyrobach budowlanych wyprodukowanych z tworzyw sztucznych.

2. Wyroby

Istotnym aktem prawnym dla wyrobów wykonanych przez przetwórców tworzyw sztucznych jest dyrektywa 92/59/EWG o ogólnym bezpieczeństwie produktu. Jej celem jest zapewnienie, że produkty znajdujące się na wspólnym rynku UE są bezpieczne. Dyrektywa nakłada szereg obowiązków na producentów i sprzedawców towarów, jak również na państwa członkowskie. Zgodnie z postanowieniami dyrektywy producenci (również przedstawiciele handlowi i importery) zobowiązani są do umieszczania na rynku wspólnotowym wyłącznie produktów bezpiecznych. Produkt powinien spełniać wymagania wynikające z odpowiednich przepisów prawa wspólnotowego, a w ich braku z właściwych przepisów państwa członkowskiego, na którego rynek jest wprowadzany.

Dyrektywa 92/59/EWG mianem produktu bezpiecznego określa taki produkt, który w normalnych lub przewidywalnych rozsądnych warunkach nie powoduje ryzyka dla konsumenta. Ponadto będzie nim także produkt, który powoduje ryzyko minimalne, możliwe jednakże do zaakceptowania ze względu na wysoki stopień ochrony bezpieczeństwa i zdrowia użytkowników. Przy dokonywaniu oceny bezpieczeństwa produktu należy brać pod uwagę takie elementy, jak m.in. skład produktu, opakowanie, instrukcję obsługi, potencjalne oddziaływanie na inne produkty w przypadku kontaktu z nimi, osobę ewentualnego odbiorcy produktu. Zakresem dyrektywy objęte są zarówno produkty nowe, jak i produkty używane. Odzwierciedleniem dyrektywy 92/59/EWG w prawie polskim jest ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. z 2000 r. Nr 15 poz.179).

Niezwykle istotnym zagadnieniem są uregulowania dotyczące kontaktu produktów wykonanych z tworzyw sztucznych z żywnością. W UE zagadnienie to jest regulowane przez dyrektywę 89/109/EWG w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu ze środkami spożywczymi, a także przez dyrektywę 2002/72/WE w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu ze środkami spożywczymi.

Dyrektywa 89/109/EWG ma zastosowanie do materiałów i wyrobów, które w ich końcowej formie są przeznaczone do kontaktu z żywnością lub wchodzi z nią w kontakt. Ma również zastosowanie do wyrobów, które wchodzi w kontakt z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Podstawowa zasada zawarta w dyrektywie 89/109/EWG to konieczność wytwarzania wyrobów i materiałów tak, aby w normalnych lub przewidywalnych warunkach użytkowania ich składniki nie przenikały do żywności w ilościach, które mogłyby zagrażać zdrowiu ludzkiemu i powodować zbyt duże zmiany w składzie środka spożywczego lub pogorszenie jego cech.

Tworzywa sztuczne zostały potraktowane jako substancje wymagające szczególnej regulacji w zakresie ich samodzielnego lub połączonego z innymi mate-

riałami użycia do produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Regulację szczegółową wprowadza dyrektywa 2002/72/WE. Postanowienia dyrektywy 2002/72/WE dotyczą przede wszystkim materiałów i wyrobów, które wykonane są z tworzywa sztucznego (pojedynczego lub kilku jego warstw) i migracji ich składników do środków spożywczych. Zgodnie z jej postanowieniami migracja składników tworzyw sztucznych nie może zasadniczo przekraczać 10 miligramów na decymetr kwadratowy powierzchni (mg/dm^2). Jednak limit ten został podwyższony do 60 miligramów na kilogram środków spożywczych (mg/kg) dla:

- pojemników lub innych wyrobów, które mogą być napelniane, o pojemności nie mniejszej niż 500 ml i nie większej niż 10 l;
- wyrobów, które mogą być napelniane i dla których nie jest możliwe oszacowanie powierzchni mającej kontakt z żywnością;
- pokrywek, uszczelek, zatyczek lub podobnych wyrobów do zamykania.

Dyrektywa 2002/72/WE ma ponadto załączniki, które zawierają m.in. listę tworzyw sztucznych możliwych do wykorzystania w kontakcie z żywnością, listę (otwartą) dodatków, które mogą być stosowane w produkcji wyrobów i materiałów, oraz wykaz limitów migracji dla poszczególnych rodzajów tworzyw sztucznych.

Postanowienia dyrektyw 89/109/EWG i 2002/72/WE zostały przeniesione do polskiego prawa w ustawie o materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. z 2001 r. Nr 128 poz. 1408) oraz rozporządzeniu ministra zdrowia w sprawie wykazu substancji, których stosowanie jest dozwolone w procesie wytwarzania lub przetwarzania materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych, a także sposobu sprawdzania zgodności tych materiałów i wyrobów z ustalonymi limitami (Dz. U. z 2003 r. Nr 158 poz. 1535).

Podsumowanie

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej przedsiębiorcy branży przetwórstwa tworzyw sztucznych powinni być odpowiednio przygotowani do działalności na wspólnym rynku. Na pewno przyczyni się do tego odpowiednie przeniesienie norm prawa wspólnotowego na grunt prawa polskiego. Ponadto ważnym czynnikiem będzie bogata oferta specjalistycznych produktów polskich przetwórców oraz łatwiejszy dostęp do rynku wspólnotowego.

Przedsiębiorcy, w kontekście regulacji prawnych UE, powinni w swojej działalności zwrócić szczególną uwagę na przepisy dotyczące:

- systemu certyfikacji i oceny zgodności (znak CE);
- ochrony środowiska;
- bezpieczeństwa i higieny pracy;
- opodatkowania wyrobów z tworzyw sztucznych podatkiem VAT;
- produktów z tworzyw sztucznych (np. opakowań, pojemników przeznaczonych do kontaktu z żywnością itp.).

Pozwoli to na bezpieczne, stabilne i konkurencyjne prowadzenie działalności na równi z przedsiębiorcami UE.



Adresy europejskich organizacji branżowych

Stowarzyszenie Przetwórców Tworzyw Sztucznych w Europie (APME) (Association of Plastics Manufacturers in Europe)

Avenue E van Nieuwenhuysse 4

Box 3

B-1160 Brussels

Belgium

tel: 32/2/ 676 17 32 (APME Info Point)

fax: 32/2/ 675 39 35

e-mail: info.apme@apme.org

www: <http://www.apme.org>

Europejskie Stowarzyszenie Przetwórców Tworzyw Sztucznych (EuPC)

(European Plastics Converters)

Avenue de Cortenbergh, 66

P.O. Box 4 - 1000 Brussels

Belgium

Tel.: /32/2/ 732 41 24

Fax: /32/2/ 732 42 18

e-mail: info@eupc.org

www: <http://www.eupc.org>

Europejskie Stowarzyszenie Producentów Plastyfikatorów i Wyrobów Pośrednich (ECPi)

(European Council for Plasticisers and Intermediates)

Avenue E. Van Nieuwenhuysse 4, Box 1

B-1160 Brussels

Belgium

Tel: 32/2/ 676-7260

Fax: 32/2/ 676 7392

e-mail: ccr@cefic.be

WWW: <http://www.ecpi.org>

Europejski Komitet Producentów Maszyn dla Przemysłu Tworzyw Sztucznych i Gumy (EUROMAP)

(European Committee of Machinery Manufacturers for the Plastics and Rubber Industries)

P.O. Box 71 08 64

D-60498 Frankfurt/M

Tel.: 49/69/ 6603-1831/1832,

Fax: 49/69/ 6603-1840,

e-mail: euromap@vdma.org

www: <http://www.euromap.org/>

Europejska Rada Przemysłu Chemicznego (CEFIC)

(European Chemical Industry Council)

Avenue E. van Nieuwenhuysse, 4

B-1160 Brussels

Tel: 32/2/ 676 72 11

Fax: 32/2/ 676 73 00

e-mail: mail@cefic.be

www: <http://www.cefic.be>

Europejskie Stowarzyszenie Producentów PCW (ECVM)
(European Council of Vinyl Manufacturers)
Avenue E Van Nieuwenhuise 4 Box 4
B-1160 Brussels
Belgium
Tel. 32/2/ 676-7441
Fax 32/2/ 676-7447
www: <http://www.ecvm.org>

Niemiecki Instytut Tworzyw Sztucznych (DKI)
(*Deutsches Kunststoff-Institut*)
Schloßgartenstraße 6,
64289 Darmstadt
tel. 06151/16-2104
fax: 06151/292855
e-mail: central@dki.tu-darmstadt.de
www: <http://dki-online.de>

OMNEXUS - Platforma B2B branży tworzyw sztucznych
European Customer Service
tel: 41/1/ 782 8804
fax: 41/1/ 782 8812
e-mail: customercareeurope@omnexus.com
www: <http://www.omnexus.com/>

Źródła informacji

1. Bibliografia

Analiza konsumpcji i odzysku tworzyw sztucznych w latach 2001 i 2002, Raport APME 2003 (dostępny: <http://www.apme.org>)

Grochala-Włodek E., *Jak przygotować firmę do Unii Europejskiej*, „Gazeta Prawna - Dodatek Specjalny” Nr 39 z 25.02.2003

Hutyra A. *Oznaczenie CE warunkiem eksportu wyrobów przemysłowych do Unii Europejskiej* „Biblioteczka Przedsiębiorcy”, UKIE 2001

Integracja z Unią Europejską - poradnik dla przedsiębiorców, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2003 (dostępne pod adresem: <http://web.mg.gov.pl/portalout/index.jsp>)

Tkaczyk S. *Opakowania a środowisko - w przeddzień akcesji* „Tworzywa Sztuczne i Chemia” nr 5/2003

Tworzywa sztuczne: nowe osiągnięcia dla przyszłych pokoleń, Raport APME 2003 (dostępny: <http://www.apme.org>)

Rynek Chemiczny + dodatek Rynek Tworzyw (miesięcznik techniczno - ekonomiczny)

Tworzywa Sztuczne i Chemia (dwumiesięcznik techniczno - informacyjny)

Korzystano także ze źródeł internetowych (pkt 3)

2. Wykaz podstawowych aktów prawnych obowiązujących w UE i Polsce

Bezpieczeństwo i higiena pracy:

Dyrektywa 89/391/EWG w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy

Dyrektywa 89/654/EWG w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy

Dyrektywa 86/188/EWG dotycząca ochrony pracowników przed zagrożeniami związanymi z hałasem

Dyrektywa 90/394/EWG w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (zmieniona dyrektywą 97/42/WE i 99/38/WE)

Dyrektywa 78/610/EWG w sprawie ochrony pracowników narażonych na działanie monomeru chlorku winylu

Dyrektywa 80/1107/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na czynniki chemiczne, fizyczne i biologiczne w pracy (zmieniona dyrektywą 88/642/EWG)

Dyrektywa 88/364/EWG w sprawie ochrony pracowników w pracy przez wprowadzenie zakazów używania pewnych określonych czynników oraz niektórych czynności

Rozporządzenie z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 r. Nr 217 poz. 1833)

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 7 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy przetwórstwie tworzyw sztucznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 81, poz. 735)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 2002 r. w sprawie wymagań zasadniczych dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. z 2002 r. Nr 4 poz. 37 z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 1997 r. Nr 129 poz. 844 z późn. zm., tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 169 poz. 1650)

Ochrona środowiska

Rozporządzenie 761/2001/WE w sprawie dobrowolnego uczestnictwa firm przemysłowych w Programie Eko-zarządzania i Audytowania (EMAS)

Rozporządzenie 259/93/EWG w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie do Wspólnoty Europejskiej oraz poza jej obszar - dla niektórych grup odpadów

Dyrektywa 2003/4/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko

Dyrektywa 96/61/WE dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (IPPC)

Dyrektywa 75/442/EWG w sprawie odpadów (zmieniona dyrektywą 91/156/EWG)

Dyrektywa 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych

Dyrektywa Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów

Decyzja Komisji 97/129/WE z dnia 28 stycznia 1997 r. ustanawiająca system identyfikacji materiałów opakowaniowych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych

Decyzja 2001/524/WE odnosząca się do opublikowania odniesień do norm EN 13428:2000, EN 13429:2000, EN 13430:2000, EN 13431:2000 i EN 13432:2000 w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich, w związku z dyrektywą 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. z dnia 20 czerwca 2001 r. Nr 62 poz. 627 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z dnia 20 czerwca 2001 r. Nr 62 poz. 628 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. z dnia 22 czerwca 2001 r. Nr 63 poz. 639 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z dnia 22 czerwca 2001 r. Nr 63 poz. 638 z późn. zm.)

Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 30 czerwca 2001 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. z 2001r. Nr 69 poz. 719)

Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 4 czerwca 2003 r. w sprawie oznaczania opakowań (Dz. U. z 2003 r. Nr 105 poz. 994)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego w opakowaniach (Dz. U. z 2002r. Nr 241 poz. 2095)

Jakość produktów

Dyrektywa 92/59/EWG w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów

Dyrektywa 89/109/EWG w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu ze środkami spożywczymi

Dyrektywa 2002/72/WE w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu ze środkami spożywczymi

Ustawa z dnia 3 kwietnia 1993 r. o badaniach i certyfikacji (Dz. U. z dnia 28 czerwca 1993 r. Nr 55 poz. 250 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z dnia 7 października 2002 r. Nr 166 poz. 1360 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 22 stycznia 2000 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. z dnia 7 marca 2000 r. Nr 15 poz. 179 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. z dnia 9 listopada 2001 r. Nr 128 poz. 1408)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 lipca 2003 r. w sprawie wykazu substancji, których stosowanie jest dozwolone w procesie wytwarzania lub przetwarzania materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych, a także sposobu sprawdzania zgodności tych materiałów i wyrobów z ustalonymi limitami (Dz. U. z 2003 r. Nr 158 poz. 1535)

3. Wykaz stron www przydatnych dla przedsiębiorców branży przetwórstwa tworzyw sztucznych

Strona internetowa „Euro Info Centre” serwisu dla MiŚP w krajach kandydujących do UE
<http://www.euroinfo.org.pl>

Strony internetowe UKIE: <http://www.ukie.gov.pl>

Internetowy serwis branżowy dla producentów opakowań: <http://www.opakowania.com.pl>

Portal branżowy dla przetwórców tworzyw sztucznych: <http://www.tworzywa.com.pl/>

Serwis internetowy Ministerstwa Ochrony Środowiska: <http://mos.gov.pl>

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest państwową osobą prawną powołaną w 2001 roku. Podlega Ministrowi Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Celem działania Agencji jest udział w realizacji programów rozwoju gospodarki, w szczególności w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), eksportu, wykorzystania nowych technik i technologii, a także tworzenia nowych miejsc pracy, przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich.

Cel ten jest realizowany m.in. przez świadczenie usług doradczych i eksperckich dla przedsiębiorców, osób bezrobotnych, organów administracji rządowej oraz samorządowej, a także udzielanie dotacji i pożyczek przedsiębiorcom oraz dotacji instytucjom wspierającym przedsiębiorczość. Ponadto PARP ułatwia MSP dostęp do wiedzy poprzez organizowanie szkoleń i otwartych targów, wydawanie poradników oraz prowadzenie punktu informacyjnego w siedzibie Agencji.

Dotacje i inne formy wsparcia MSP

Najpopularniejszą formą wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw przez PARP są **dotacje**. Dotacja jest bezzwrotną pomocą finansową. Zazwyczaj jest to **refundacja kosztów**, które przedsiębiorca poniósł.

Aby uzyskać bezzwrotną pomoc finansową trzeba spełnić następujące warunki:

- być małym lub średnim przedsiębiorcą*,
- mieć siedzibę na terenie Polski,
- być bezpośrednio odpowiedzialnym za przygotowanie projektu i za nadzór nad jego realizacją,
- posiadać odpowiednie środki finansowe zapewniające płynną i terminową realizację działań.

** W rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.), a w szczególności Art. 2, Art. 54, Art. 55.*

Co zrobić, aby dostać dotację z programów PHARE?

1. Zgłosić się do jednej z **16 Regionalnych Instytucji Finansujących** lub najbliższego **Punktu Konsultacyjno - Doradczego**, gdzie otrzymają Państwo **bezpłatnie** wszystkie niezbędne informacje oraz wymagane formularze. Można też pobrać dokumenty ze strony internetowej PARP. Na początku prosimy zapoznać się z **Wytycznymi dla Wnioskodawców**.

2. **Wybrać akredytowanego wykonawcę** i podpisać z nim umowę, jeśli dotacja ma obejmować usługi doradczo - szkoleniowe. Lista Wykonawców jest dostępna na stronie internetowej www.parp.gov.pl lub w siedzibie każdego RIF.
3. **Wypełnić wniosek i złożyć go w wymaganym terminie w Regionalnej Instytucji Finansującej** właściwej dla danego województwa. Przyznanie dotacji następuje po zaaprobowaniu wniosku przez Komisję. Pomoc finansowa w ramach programów dotacji PHARE 2000 i PHARE 2001 jest **refundacją części kosztów**, które zostaną poniesione w trakcie realizacji działań przez przedsiębiorcę.

Gdzie szukać szczegółowych informacji i pomocy w przygotowaniu wniosku?

- Regionalne Instytucje Finansujące (RIF) lista adresowa na stronie internetowej PARP pod adresem: <http://www.parp.gov.pl>
- Punkty Konsultacyjno - Doradcze - listę punktów posiada każdy RIF oraz jest ona dostępna na stronie internetowej PARP pod adresem: <http://www.parp.gov.pl>